

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 924 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Токиров Жалолiddин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investition marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullonva Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafruz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamlakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuriddinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	
Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amiriddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	

Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modellashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusnitdinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavlatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari.....	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	
Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	

O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibrid bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlari	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoirazimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish	408
Oybek Elmuratov	
Intellektual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlat qizi	

Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlar.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	
Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzeyda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами.....	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida.....	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlar.....	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	504
Avazov Ixom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish.....	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	513
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari.....	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari.....	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari.....	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarining bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari.....	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	

Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari.....	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны.....	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi.....	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari.....	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	
Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xoriy tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xoriy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукurov Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeuna	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xoriy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xoriy tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	

Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsubek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	
Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari.....	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rni	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida)	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	
Trade Marketing in the Era of Social Media: Strategies for Attracting and Retaining Customers Through Social Media Platforms.....	795
Mamatkulova Shoirja Jalolovna	
Mamlakatimiz to'qimachilik tarmog'ining zamonaviy holati va tendensiyalari.....	800
Azizxon Tillyaxodjayev	
Physical Activity and Education, Trends in the Sports Industry	807
Axtamov Djamshed Baxromovich	
Davlat moliyaviy nazoratining amalga oshirishning metodologik masalalari.....	812
Hakimov Nodir Nazarovich	
Avtomobil yo'llari tizimidagi tashkilotlarda buxgalteriya hisobi va ichki nazorat tizimini tashkil qilishning o'ziga xos jihatlari.....	818
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Inson kapitali indeksini oshirishda ta'lim tizimini rivojlantirish yo'nalishlari	826
Akhmadaliev Nikholakhon	
Global iqtisodiyot sharoitida bank inqirozlarining kelib chiqish sabablari va ularni boshqarish yo'nalishlari	829
To'xtayeva Umida Shamsiddin qizi	
Усовершенствование практики управления инфляцией на примере зарубежного опыта.....	833
Нишанбаева Наргиза Бохадировна	
Sud-buxgalteriya ekspertizasini tayinlashning tashkiliy-huquqiy ta'minoti.....	837
Darvishov Sarvarbek Rustamovich	
Mudofaa majmui va huquq muhofaza qilish organlari muassasalari, tashkilotlari g'azna ijrosi	845
Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
The Concept and Theoretical Foundations of Marketing Strategy in Regional Development.....	851
Diyorakhon Ibragimovna Kholmurotova	

Umumta'lim maktablarini moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	857
Turayev Ochil Yarashevich	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	861
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
15-sonli MHXS asosida bitim narxini aniqlash	869
Toshpo'latova Munisabonu Ibrohim qizi	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	873
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
The Role of Local Budgets in Tax Policy	877
Mukaddasova Gavxarxon Nodirxonovna	
Korporativ boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish negizida innovatsion muhitni shakllantirish asoslari.....	881
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatining asosiy statistik ko'rsatkichlari va ularning tahlili	887
M. Sh. Axmedova	
O'zbekiston Respublikasida kambag'allikni qisqartirishning institutsional va huquqiy asoslari	892
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Global biznes muhitining korporativ boshqaruv tizimiga ta'siri.....	897
Egamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
Sug'urta faoliyatida andarrayting xizmatini takomillashtirish	901
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Rajabboyev Muzaffar Erkaboyevich	
Qozog'iston sug'urta bozori tahlili	906
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
Tashqi savdoni tashkil etish va tartibga solishda merkantilistlar g'oyalarining tutgan o'rni	911
Turayev Nurbek Muxammadovich	
Актуальные вопросы обеспечения экологической безопасности.....	919
Исроиллов Боходир Ибрагимович, Хасанов Ойбек Мардонович	

QOZOG'ISTON SUG'URTA BOZORI TAHLILI

Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich

Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori (PhD), ISFT Instituti katta o'qituvchisi

Djalilova Malika Shuxratovna

ISFT Instituti Head of HR

Annotatsiya: Ushbu maqolada Qozog'iston sug'urta bozori tahlili amalga oshirilgan. Qozog'iston sug'urta bozorini rivojlanish tendetsiyalari ko'rib chiqilgan. O'zbekiston sug'urta bozorini takomillashtirish bilan bog'liq ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: sug'urta bozori, sug'urta texnologiyalari, sug'urta xizmatlari, onlayn sug'urta xizmatlari, sun'iy intellekt, axborot texnologiyalari, sug'urta mukofatlari, sug'urta mahsulotlari.

Abstract: This article analyzes the insurance market of Kazakhstan. The trends in the development of the insurance market in Kazakhstan are considered. Information is provided regarding the improvement of the insurance market of Uzbekistan.

Key words: insurance market, insurance technologies, insurance services, online insurance services, artificial intelligence, information technology, insurance premiums, insurance products.

Аннотация: В данной статье анализируется страховой рынок Казахстана. Рассмотрены тенденции развития страхового рынка Казахстана. Приведена информация, касающаяся совершенствования страхового рынка Узбекистана.

Ключевые слова: страховой рынок, страховые технологии, страховые услуги, услуги онлайн-страхования, искусственный интеллект, информационные технологии, страховые премии, страховые продукты.

KIRISH

Sobiq ittifoqning parchalanishi dunyo iqtisodiyotidagi ko'pgina o'zgarishlarga sabab bo'ldi. Jumladan Markaziy Osiyoda joylashgan davlatlarda bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonlaridan global iqtisodiy integratsiyaning bilan bog'liq bo'lgan murakkab o'zgarishlar sodir bo'la boshladi.

O'zbekiston uchun ham qo'shni, ham hamkor, bo'lgan davlat Qozog'iston Respublikasi hisoblanib, ushbu mamlakatda iqtisodiy taraqqiyot o'ziga xos uslubda amalga oshmoqda. Ayniqsa sug'urta sohasida yig'ilayotgan sug'urta tushumlarini mamlakat yalpi ichki mahsulotidagi o'rni tahlil qilinganda sug'urta sohasi mamlakatdagi yuridik va jismoniy shaxslarning barcha faoliyatiga kirib borayotganligini kuzatishimiz mumkin. So'nggi yillarda Qozog'iston sug'urta bozori va undagi ishtirokchilarni moliyaviy barqarorligini kuzatish va undan ijobiy xulosa chiqarish sug'urta tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Qozog'iston sug'urta bozorini so'nggi 20 yil ichidagi takomillashuv jarayonlari tahlili mavjud bo'lgan ya'ni ushbu mavzuda ilmiy tadqiqotlar olib borgan quydagi xorijiy olimlarni maqola va ilmiy ishlarini ko'rishimiz mumkin. Дальке А. Ю., Масакова С. С.¹, У. Кадыркулов, К. Ажекбаров², Г.С. Серикова, А.А. Ахметова³lar tomonidan sug'urta sohasini takomillashuviga oid bir qancha maqola va hisobotlar hamda bu boradagi ilmiy ishlarni tahlil qildik.

1 Дальке А. Ю., Масакова С. С. Страховой рынок Казахстана: современный этап развития //Проблемы современной науки и образования. – 2016. – №. 10 (52). – С. 62-65.

2 Кадыркулов У. Т., Ажекбаров К. А. Страхование в Евразийском экономическом союзе //Путеводитель предпринимателя. – 2021. – Т. 14. – №. 2. – С. 86-97.

3 Серикова Г. С., Ахметова А. А. К вопросу о развитии страхового рынка Республики Казахстан //Символ науки. – 2015. – №. 6. – С. 147-149.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda personalni boshqarish strategiyasi tizimini nazariy metodologiyasi va uning yo'nalish qismlari yoritilgan. Ilmiy tadqiqot olib borishda qiyosiy va tizimli tahlil, tizimli yondashuv, sintez, umumlashtirish, mantiqiy va taqqoslama tahlil hamda ma'lumotlarini guruhlash kabi uslublardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

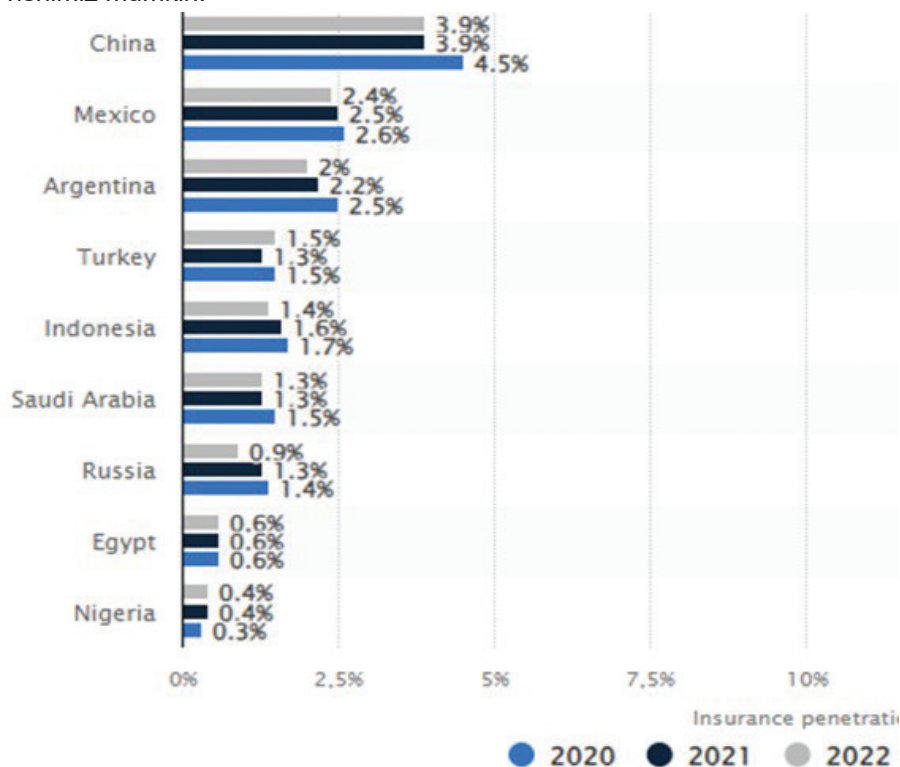
Qozog'istonda sug'urta sohasi o'ziga xos rivojlanish bosqichlarini boshidan kechirmoqda. Mustaqillik yillaridan to hozirga qadar Qozog'iston sug'urta bozorida yig'ilayotgan sug'urta mukofotlari hajmi o'sish tendensiyasiga ega bo'lib, 2022-yilda sug'urta sektori YalMning barqaror o'sishi va yuqori moliyaviy barqarorlikni namoyish etgan. Qozog'iston sug'urta bozori aktivlari so'nggi uch yil ichida 74 foizga o'sgan va 2022-yil may holatiga ko'ra 1,9 trillion (4,02 milliard yevro) ni yoki YalMning 2,2 foizini tashkil qilgan.

Sug'urta kompaniyalarining faoliyati Qozog'iston Respublikasining „Sug'urta faoliyati to'g'risida“ gi 2000-yil 18-dekabrda 126-sonli Qonuni bilan tartibga solinadi. Qozog'iston Milliy banki davlatning pul-kredit siyosatini ishlab chiqish va amalga oshirishni ta'minlaydigan davlat organi hisoblanadi, to'lov tizimlarining faoliyati, moliya tizimining barqarorligiga ko'maklashuvchi, valyutani tartibga solish va valyuta nazoratini, statistika faoliyatini amalga oshirish, shuningdek, o'z vakolatlari doirasida moliya bozori, moliya tashkilotlari va boshqa shaxslar ustidan davlat tomonidan tartibga solish, nazorat qilishni amalga oshirib boradi.

1-jadval: Qozog'iston sug'urta sektorining makroiqtisodiy ko'rsatkichlari⁴

	01.07.2020	01.01.2021	01.07.2021
YalM, milliard teng	71 445,1	70 714,1	71 419,0
Aktivlarning YalMga nisbati, %	1,93%	2,10%	2,34%
Xususiy kapitalning YalMga nisbati, %	0,86%	0,94%	0,98%
Sug'urta mukofotlarining YalMga nisbati, %	0,67%	0,72%	0,88%
Aholi jon boshiga sug'urta mukofotlari nisbati, tengeda	25 866	27 082	32 995

Qozog'iston sug'urta bozorida yig'ilgan sug'urta mukofatlari hajmi mamlakat yalpi ichki mahsulotining qariyb 1 foizini tashkil etayotganligini va aholi jon boshiga sug'urta mukofatlarini ulushi o'sish tendensiyasiga ega ekanligini ko'rishimiz mumkin.

1-diagramma: Dunyo mamalakatlarida sug'urta penteratsiyasi⁵

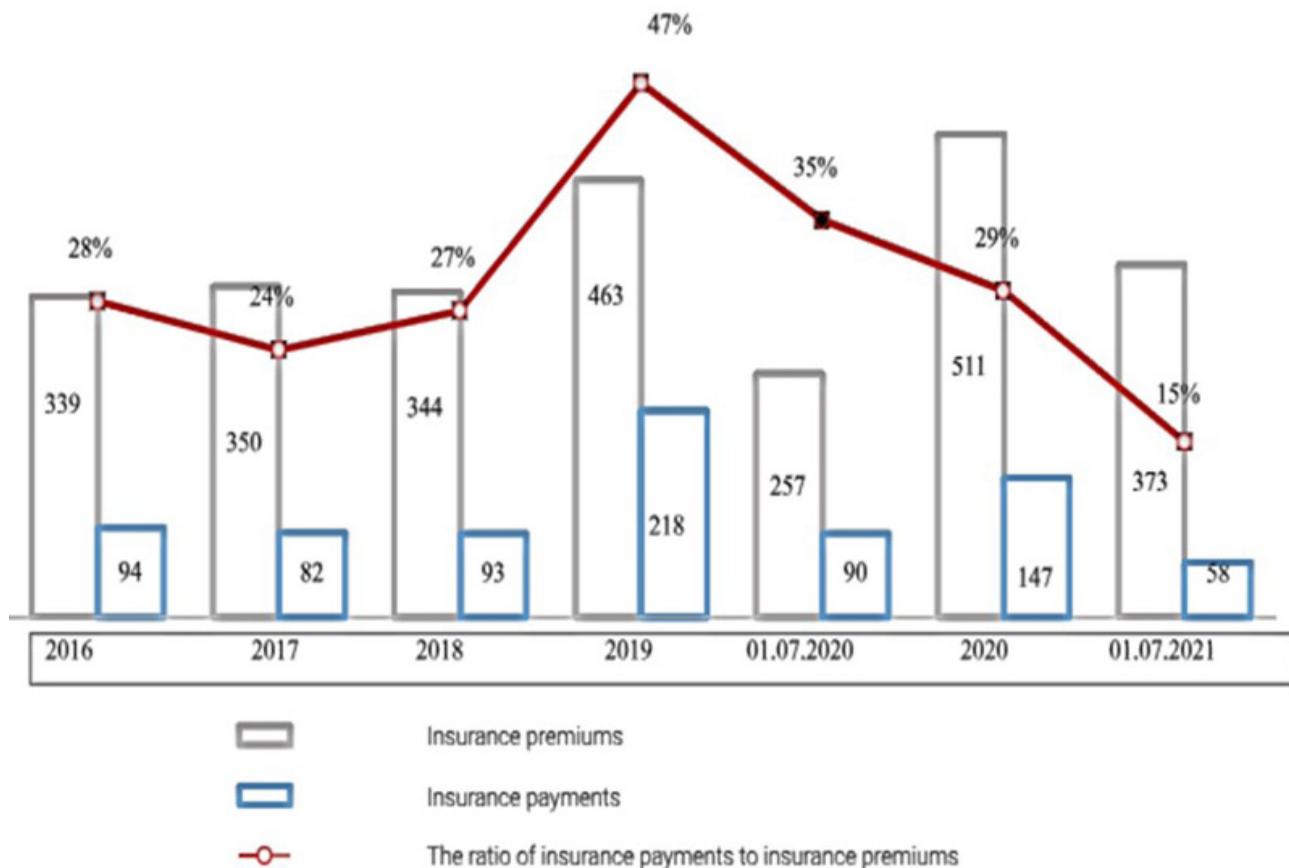
⁴ <https://invest.gov.kz/invest-guide/doing-business/insurance/>

⁵ <https://www.statista.com/statistics/381174/insurance-penetration-in-selected-countries-worldwide/>

Qozog'iston sug'urta bozori penteratsiyasi 2022 yilda qariyb Rossiya sug'urta bozori penteratsiyasi ko'rsatkichlari bilan tenglashgan bo'lib MDH davlatlari ichida sug'urta sohasi yuqori darajada rivoj topayotganligidan darak beradi.

Sug'urta bozorida faoliyat yuritayotgan sug'urta kompaniyalarida yig'ilyotgan sug'urta mukofotlariga sug'urta hodisalari uchun to'lab berilayotgan sug'urta qoplamalarini nisbati muhim ko'rsatkichlardan biri bo'lib, ushbu ko'rsatkich Qozog'istonda quyidagicha.

2-diagramma: Qozog'iston Respublikasida 2016 - 2021 yillarda sug'urta qoplamalarini sug'urta mukofotlariga nisbati⁶

Diagramma ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki Qozog'iston Respublikasida 2016-yilda zararlilik ko'rsatkichi 28 foizni tashkil etib 2019-2020-yillarda pandemiya sababli bu ko'rsatkich yuqorilagan va 2021-yilga kelib 15 foizga tushgan. Sug'urta sohasida xavf-xatarni kompleks tahlil qilish va boshqarish orqali zararlarni bo'lish ehtimolligi aniqlanib sug'urtaga qabul qilingan riskni zararlilik koeffitsienti ko'rsatkichlariga qisman ijobiy ta'sir etish mumkin. Shuning uchun risklarni sug'urtaga qabul qiluvchi sug'urta andarrayting tizimini takomillashtirish va qo'llab-quvvatlash lozim bo'ladi.

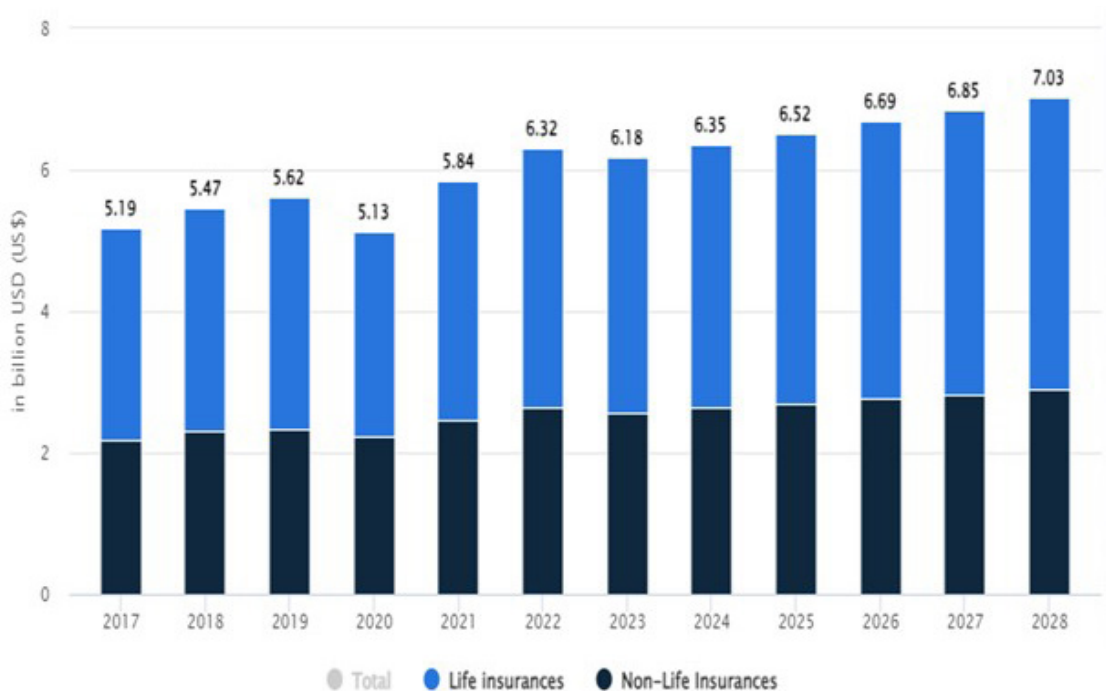
So'nggi uch yilda sug'urtalovchilar uchun joriy etilgan daromad solig'i bo'yicha imtiyozlar hisobiga hayotni sug'urtalash sohasidagi sug'urta mukofotlari 2 baravardan ortiq oshdi. 2022-yilda hayotni sug'urtalashning kirib borish darajasi rivojlanayotgan va rivojlangan bozorlarning o'rtacha darajasidan past bo'lib qoldi⁷.

Qozog'iston sug'urta sohasida 2023-yildan 2024-yilgacha mustahkam o'sish davom etishi kutilmoqda. Mamlakatdagi iqtisodiy o'sish va diversifikatsiya natijasida o'rtacha daromadli uy xo'jaliklari soni ortib bormoqda. O'sib borayotgan o'rta sinf mulk va avtomobil sug'urtasiga, shuningdek, hayotni sug'urtalash bozorida investitsiyalar bilan bog'liq mahsulotlarga talabni oshirishi kutilmoqda. Qozog'iston va Rossiya o'rtasidagi kuchli savdo aloqalari tufayli pasayish xavfi saqlanib qolmoqda. Qozog'iston iqtisodiyoti Xitoyning "Bir kamar va yo'l" tashabbusi bilan integratsiyalashuvidan foyda ko'rishi kutilmoqda va neft va gazdan yuqori daromadlarni qayd etmoqda, bu esa sug'urta sanoati uchun keng miqyosda ijobiy o'sish muhitini yaratadi⁸.

6 <https://invest.gov.kz/invest-guide/doing-business/insurance/>

7 <https://www.globaldata.com/store/report/kazakhstan-insurance-industry-market-analysis/>

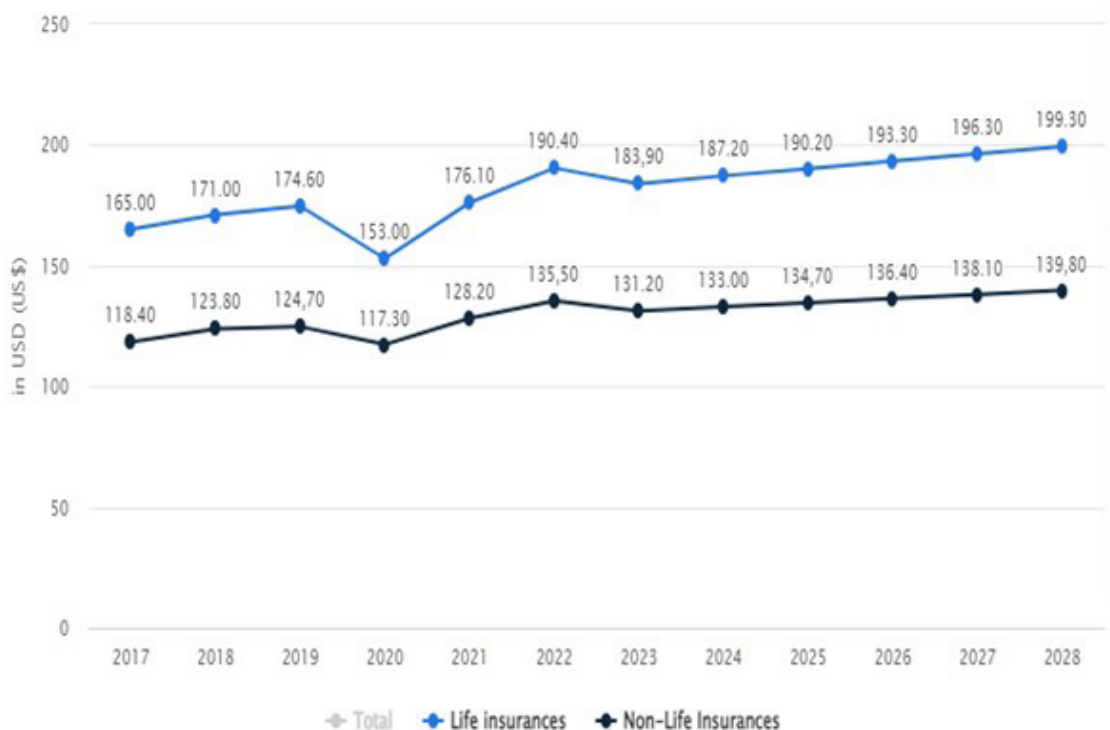
8 <https://store.fitchsolutions.com/insurance/kazakhstan-insurance-report>

3-diagramma: Statista platformasi ma'lumotlariga ko'ra Qozog'istondagi sug'urta ko'rsatkichlari prognozi⁹

Ushbu diagrammada Qozog'iston Respublikasida 2017-yildan boshlab hayot sug'urtasining ulushi umumiy sug'urtaga nisbatan oshib borayotganligini va 2024-yilga kelib hayot sug'urtasini ulushi 6.35 milliard AQSH dollarini tashkil etishi prognoz qilingan.

Qozog'istonda yalpi sug'urta mukofatlarini ahaoli jon boshigi to'g'ri kelishi ham o'sish tendensiyasiga ega bo'lib quydagi diagrammada biz ikkita sug'urta tarmog'idagi ko'rsatkichlarini taqqoslashimiz mumkin.

4-diagramma: Statista platformasi ma'lumotlariga ko'ra Qozog'istonda aholi jon boshiga nisbatan sug'urta ko'rsatkichlari prognozi¹⁰

9 <https://www.statista.com/outlook/fmo/insurances/kazakhstan>

10 <https://www.statista.com/outlook/fmo/insurances/kazakhstan>

Qozog'istonda so'nggi yillarda mamlakat hukumati tomonidan olib borilgan islohatlardan biri sug'urta sohasini takomillashtirish bo'lib aynan hayot sug'urta tarmog'ini rivojlantirish bilan bog'liq keskin chora-tadbirlar amalga oshirilgan. Hayot sug'urtasida yig'ilayotgan sug'urta mukofotlarini aholi jon boshigi nisbati 2023-yilda 183 AQSH dollar bo'lishi prognoz qilingan bo'lib ushbu ko'rsatkich rivojlanayotgan mamlakatlarga xosdir. Umumiy sug'urta tarmog'ida ham aholi jon boshiga to'g'ri keluvchi sug'urta mukofotini nisbati 2023-yilda 131 AQSH dollariga to'g'ri kelishi prognoz qilingan. Sug'urta sohasini takomillashganligi undagi ko'rsatkichlar bilan chambarchas bog'lanadi. Qozog'istonda pandemiyadan so'ng sug'urta faoliyati ayniqsa hayot sug'urta tarmog'i jadal rivoj topmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Qozog'iston Respublikasida iqtisodiy o'sish jarayonlari fonida sug'urta sohasi ham taraqqiy etmoqda. Sug'urta sohasida raqamli transformatsiya jarayonlari yuz berib, bu operatsion samaradorlikni oshirmoqda, shuningdek mijozlarga innovatsion mahsulotlar taklifi oshmoqda. Sug'urta faoliyatiga suniy intellekt va blokcheyn texnologiyalari kirib kelmoqda.

Sug'urta faoliyati uchun kerakli ma'lumotlarni tahlil qilishda xavf xatarni o'rganish va aniqlashda yirik sonlarni qisqa muddatlarda o'rganuvchi axborot texnologiyalaridan tobora keng foydalanilmoqda.

Ekologik, ijtimoiy va boshqaruv (ESG) omillari sug'urta landshaftida muhim o'rin tutmoqda. Sug'urtalovchilar barqarorlik tamoyillarini o'zlarining andarrayting va investitsiya strategiyalariga birlashtirib, mas'uliyatli va atrof-muhitga e'tiborli amaliyotlar tomon kengroq jamiyat harakati bilan uyg'unlashmoqda.

COVID-19 pandemiyasidan so'ng hayot va sog'liq sug'urtasiga e'tibor kuchaymoqda, pandemiya bilan bog'liq xavflarni bartaraf etish va sog'liqni saqlashni muhofaza qilish bo'yicha innovatsion mahsulotlar ko'proq e'tiborga olinmoqda.

Rivojlanayotgan tartibga soluvchi landshaftlar sug'urta bozoriga ta'sir qilishda davom etmoqda, ma'lumotlarning maxfiyligi, iste'molchilar huquqlarini himoya qilish va iqlim bilan bog'liq qoidalar sug'urtachilarning qanday ishlashi va mahsulot takliflarini loyihalashiga ta'sir qiladi.

O'rganishlar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston sug'urta bozorini takomillashtirishda sug'urta mukofotlarini hajmini oshirishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilishi kerak. Ayniqsa hayot sug'urta tarmog'ini takomillashtirish bo'yicha keskin chora tadbirlarni amalga oshirish lozim. Xalqaro tajribaga ko'ra hayot sug'urtasi mamlakat boshqaruvi hamda mamlakat sog'liqni saqlash tizimiga beqiyos xizmat ko'rsatuvchi manba hisoblanadi. O'zbekistonda hayot sug'urtasini takomillashuvida birinchi navbatda soliq imtiyozlarini qaytarish o'ta zarur chunki 2023-yil yakunlariga ko'ra yalpi yig'ilgan sug'urta mukofotlarini atiga 4 foizi hayot sug'urta tarmog'iga to'g'ri kelganligi juda ham afsuslanarli holat deb qaralishi kerak.

O'zbekiston sug'urta bozoriga ham qisman transmilliy sug'urta kompaniyalarini kirib kelishiga imkoniyat yaratilishi milliy sug'urta kompaniyalarini ba'zi tomondan, ayniqsa sug'urtalanuvchilarni naflantirish bo'yicha tizimli faoliyatini kengayishiga sabab bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Dalke A. Yu., Masakova S. S. Straxovoy ryнок Kazaxstana: sovremennyy etap razvitiya //Problemy sovremennoy nauki i obrazovaniya. – 2016. – №. 10 (52). – S. 62-65.
2. Кадыркулов У. Т., Ажекбаров К. А. Straxovaniye v Yevraziyskom ekonomicheskom soyuze //Putevoditel predprinimatel'ya. – 2021. – T. 14. – №. 2. – S. 86-97.
3. Serikova G. S., Axmetova A. A. K voprosu o razvitii straxovogo ryinka Respubliki Kazaxstan //Simvol nauki. – 2015. – №. 6. – S. 147-149.
4. Sarsenbayeva A. N., Kapanova G. J., Baygonova K. S. Spesifika dobrovol'nogo meditsinskogo straxovaniya v Kazaxstane //Nauka o jizni i zdorov'ye. – 2020. – №. 1. – S. 64-70.
5. Aydosova B. X., Bisenova R. A., Smagulova J. B. Analiz marketingovoy deyatel'nosti straxovykh kompaniy Kazaxstana //Mejdunarodnyy jurnal prikladnykh i fundamentalnykh issledovaniy. – 2015. – №. 3-1. – S. 36-39.
6. <https://invest.gov.kz/invest-guide/doing-business/insurance/>
7. <https://www.statista.com/statistics/381174/insurance-penetration-in-selected-countries-worldwide/>
8. <https://www.globaldata.com/store/report/kazakhstan-insurance-industry-market-analysis/>
9. <https://store.fitchsolutions.com/insurance/kazakhstan-insurance-report>
10. <https://www.statista.com/outlook/fmo/insurances/kazakhstan>

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.